

→ **SROI en de Participatiewet**

Creatieve initiatieven uit de praktijk

Maxime Verhagen
Voorzitter Bouwend Nederland

Weinig sociale overheidsmaatregelen zijn in onze achterban met zulke gemengde gevoelens ontvangen als SROI en de Participatiewet. Sympathiek voor mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt aan de ene kant. Met risico op verdringing van de vaste medewerkers aan de andere kant. En met de nodige organisatorische voetangels en klemmen voor alle betrokkenen.

Ik kan me bij al deze meningen iets voorstellen. Dat neemt niet weg dat de verplichtingen er nu eenmaal liggen en we er als (bouw)ondernemers aan zullen moeten voldoen. Als het niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan. Gelukkig zie ik dan ook de nodige creativiteit ontstaan, zowel van de kant van de ondernemers als bij de opleidingsbedrijven en de opdrachtgevende overheden.

In deze brochure beschrijven we enkele van de initiatieven. Niet altijd is Bouwend Nederland de trekker. En dat hoeft ook niet. Wel tonen ze stuk voor stuk aan dat het – zeker onder de huidige omstandigheden – geen eenvoudige opgave is, maar de wil en de mogelijkheden wel degelijk aanwezig zijn.

Ik zou deze initiatieven willen omschrijven als een veld met prachtige veldbloemen. Van veldbloemen is bekend dat ze zich gemakkelijk uitzaaien. En daarmee tot nog mooiere resultanten leiden. Ik wens dat deze en naar ik hoop nieuwe geïnspireerden dan ook van harte toe!

'Als het niet kan zoals het moet, moet het maar zoals het kan'

- Maxime Verhagen

Op naar inclusief ondernemen

In Nederland is een beweging gaande om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen op een opleiding en werk te bieden. Ondernemers in Nederland willen daar graag aan bijdragen. Begin 2013 hebben zij, als onderdeel van het Sociaal Akkoord, dan ook aangegeven om in de periode tot 2026 maar liefst 100.000 nieuwe banen te creëren voor deze groep. Bouwend Nederland, als groep van ondernemers in de Bouw en Infra, draagt daaraan natuurlijk haar steentje bij.

Nog voordat het 100.000 banen plan, via de Participatiewet, een start kon maken, werd door de meeste publieke opdrachtgevers al gebruik gemaakt van Social Return On Investment (SROI). Dit betekent dat voor projecten met een significante omvang verplicht één of meerdere SROI-kandidaten moeten worden ingezet. Het gaat daarbij niet alleen om bouwwerken, maar ook om diensten en leveringen.

Bouwend Nederland vindt, dat hoe meer het 100.000 banenplan vordert, des te minder plaats er is voor SROI. We hopen dat 'inclusief ondernemen' over een aantal jaar ook in de bouw zo gewoon is geworden, dat het stellen van SROI-eisen niet meer nodig is. Maar dat betekent ook dat we er de komende jaren nog volop mee te maken krijgen. En dan kan het maar beter op een goede manier gebeuren.

Ervaring

Zeker in de afgelopen moeilijke jaren die de bouw heeft doorgemaakt, is voldoen aan de SROI-verplichting niet altijd even gemakkelijk geweest. Het is in sommige gevallen ten koste gegaan van vaste medewerkers. En in andere tot een moeizame zoektocht naar geschikte kandidaten. Bovendien hebben veel projecten een te korte looptijd om kandidaten een goede opleiding en perspectief op de arbeidsmarkt te bieden.

Mooie voorbeelden

Van verschillende kanten zijn er intussen initiatieven ontplooid om tot voor alle partijen aanvaardbare oplossingen te komen. Met betere garanties voor SROI-kandidaten. Met minder rompslomp voor bedrijven. En ter vermindering van 'verdringing'.

In deze brochure schetsen we enkele van die initiatieven. Opmerkelijk is dat de initiatiefnemers zowel uit de hoek van de overheid als van opleidingen en bedrijven komen. Daarmee ondersteunen de partijen dat ze het plaatsen van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt een belangrijke maatschappelijke opdracht vinden. Een opdracht waaraan ze zo goed mogelijk willen voldoen.

Maatwerk

Belangrijk is in elk geval dat gemeenten en bedrijven elkaar op lokaal en regionaal vlak weten te vinden. Daarmee is maatwerk te realiseren. En daarmee zullen alle betrokken partijen – arbeidsgehandicapten, opdrachtgevers en opdrachtnemers – gediend zijn.

Meer weten over SROI?

Kijk op www.bouwendnederland.nl/SROI

Daar vindt u onder meer:

- een handleiding voor Opdrachtgevers;
- een handleiding voor Ondernemers;
- een Standaard Bestektekst SROI.

Vragen?

Neem contact op met Bouwend Nederland Advies.

advies@bouwendnederland.nl

Tel.: 079 3252250

Social Return in het Bestek

In deze brochure worden veel mooie voorbeelden getoond. Maar met deze voorbeelden alleen bent u er nog niet. De Social Return verplichting moet ook stevig in het bestek zijn verankerd. Op een juridisch juiste manier. Een manier ook die rekening houdt met de verschillende oplossingsrichtingen die ondernemers gekozen hebben. Veel ondernemers zijn al aangehaakt bij één of ander initiatief. Anderen hebben zich gecertificeerd op de PSO ladder. En weer anderen willen graag met de opdrachtgever voor het specifieke project naar een oplossing zoeken. Moet een opdrachtgever nu kiezen uit één van die opties?

Kies alles!

Waarom zou je niet alle opties open laten? Zodat het ene bedrijf met zijn certificaat kan meedoen, de ander via zijn deelname aan een regionaal initiatief en een derde met een projectgebonden inzet. Deze gedachte was de inzet van Bouwend Nederland bij het formuleren van standaard bestektekst. Een initiatief van VESIN tezamen met Heijltjes Advocaten. Tezamen met MKB Infra kwamen zij in juni 2014 tot de 'Standaard Bestektekst Social return on investment'. Een standaard waarin een 'drie traps raket' is opgenomen. Een ondernemer kan aan de SROI verplichting voldoen door:

1. Certificering;
2. Een door de opdrachtgever goedgekeurd plan op basis van een bestaand initiatief, of;
3. Samen met de opdrachtgever te bepalen inzet, waarbij scholing en opleiding een centrale rol speelt.

De tekst is juridisch doorwrocht en wordt door CROW verder uitgedragen. De tekst zelf is onder meer terug te vinden op de website van Bouwend Nederland, onder de zoekterm 'bestektekst social return'. Hij is bedoeld als handreiking voor opdrachtgevers die nog niet veel ervaring hebben met het toepassen van SROI. Maar die het wel graag en goed willen doen. En als veel opdrachtgevers hem gebruiken, leidt dat tot een stukje standaardisering die voor inschrijvers zeer welkom is.

➔ **Meer weten?**
Kijk op www.bouwendnederland.nl/SROIbestektekst

Alja Vos
Bouwend Nederland regio Noord

'Kandidaten vragen om maatwerk'

"Het was een idee van een aantal aannemers hier in de regio. Niet langer zoeken naar kandidaten op projectniveau, maar kunnen putten uit een pool van mensen die al een vooropleiding achter de rug hebben. Hiermee vermijd je discussies met sociale diensten of het UWV als een project al loopt. Uiteraard ondersteunen we dat initiatief als Bouwend Nederland regio Noord van harte."

"De Stichting Goed Werk neemt de kandidaten onder haar hoede. Daarmee ontzorgt zij de aannemers en krijgen de kandidaten een lange termijnperspectief geboden. Deze kandidaten vragen om maatwerk. Ze hebben niet voor niets een achterstand tot de arbeidsmarkt. Ze krijgen een proefplaatsing van minimaal twee maanden onder professionele begeleiding, waarna ze uiteindelijk kunnen doorstromen naar een contract bij de Stichting en een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Via de Stichting zijn eind 2014 al zes kandidaten aan een plek geholpen. Drie van hen hebben ook al een arbeidscontract."

"Ook bij provincies en gemeenten is het initiatief goed ontvangen. De wethouders van een groot aantal gemeenten zijn enthousiast. Met de ambtelijke lagen eronder wordt volop overlegd over de uitvoering. Dat heeft de Stichting neergelegd bij de mensen van FaBrik. Zij zijn ook job coach en nemen de begeleiding van kandidaten voor hun rekening."

"De Stichting Goed Werk is er niet alleen voor leden van Bouwend Nederland. Ook aannemers die geen lid zijn, kunnen er terecht. De volgende stap is om de activiteiten van de Stichting op een hoger plan te tillen. Dat krijgt in Friesland al gestalte in gesprekken met de arbeidsmarktregio Friesland en de Provincie. Zij zijn van plan een provinciaal SROI-coördinatiepunt in te richten. Daarmee worden de SROI-eisen in

Friesland ook gestroomlijnd. Bouwend Nederland is daar erg blij mee. We denken daar uitstekend mee te kunnen samenwerken: zo kunnen we als overheden en bedrijfsleven gezamenlijk werken aan de aanpak van maatschappelijke problemen. Hopelijk kan een dergelijke aanpak ook voor de rest van Noord Nederland gaan gelden."

Stichting Goed Werk! heeft als doel om mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt te plaatsen op SROI-plekken voor een langdurige periode. De stichting is actief in heel Noord Nederland. Goed Werk! is opgezet door een aantal grote aannemers in het noorden en wordt ondersteund door Bouwend Nederland regio Noord.

➔ **Meer weten?**
Zie www.stichting-goedwerk.nl

Of mail Bouwend Nederland Regio Noord:
a.vos@bouwendnederland.nl

'SROI? Een hele uitdaging!'

Karin Rog
voorzitter Infra-Werkt

"Social Return on Investment (SROI) is gelanceerd in een tijd dat het in de bouw nog allemaal prima ging. Nu het op de uitwerking aankomt, zijn we in heel ander vaarwater terecht gekomen. En toch willen we als wegenbouwers en opdrachtgevende overheden via Infra-Werkt proberen onze beloften na te komen. Een hele uitdaging!"

"Het lijkt allemaal zo makkelijk: bij het uitvoeren van een overheidsopdracht in de infra ook een paar mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt aan het werk zetten. 'Ok, stuur mij maar 2 man'; zo werkt dat niet. En zelf spitten in de gemeentelijke kaartenbakken is voor een infrabedrijf ook geen optie."

"En daar ligt dus precies de kracht van Infra-Werkt. Door de formule die we gezamenlijk gevonden hebben, kunnen we zorgen voor een gestructureerde en duurzame toestroom van mensen die in aanmerking komen, gemotiveerd zijn en al een vooropleiding van 8 weken hebben gehad."

"Het werkt echt. Dat bewijst het feit dat we sinds voorjaar 2013 al meer dan 30 mensen op deze manier aan het werk hebben gekregen. Mensen die praktisch inzetbaar zijn. En die ook over een certificaat van Infra-Werkt beschikken. Deze mensen blij. De aannemers blij. En ook de gemeenten blij, want op deze manier is ze een hoop werk uit handen genomen."

"De kosten van Infra-Werkt worden door de bouwers zelf gedragen. Bovendien zorgen ze voor de nodige begeleiding van de instromers. Het zijn immers geen 'gewone' schoolverlaters, maar vaak mensen met een rugzakje met problemen. Dat is wel een aandachtspunt, want de begeleiding kan soms best lastig zijn."

"We zien een aantal van deze mensen naar het SPG doorstromen om daar een mbo-diploma te halen. Dat bewijst dat de opleidingsperiode niet voor niets is geweest. Daarnaast wordt tijdens de training ook wat van de sociale vaardigheden gevraagd."

"We hebben onszelf met Infra-Werkt een pilotperiode van 2 jaar gegeven. Een periode waarin we kunnen zoeken naar de beste formule. We zijn geenszins van plan de stichting daarna op te heffen. Integendeel,

want ook op de langere termijn is er behoefte aan een goede invulling van Social Return of wellicht invulling van vacatures als de krapte op de arbeidsmarkt weer een feit is. Maar we moeten wel blijven zorgen voor een sluitende begroting. We hopen dan ook op bijdragen uit andere fondsen."

"Infra-Werkt is een initiatief dat van onderop is gekomen. Inmiddels hebben zich al 16 gemeenten bij ons aangesloten. Op termijn willen we ons ook met andere opleidingsmogelijkheden bezighouden. Zoals de begeleiding van overige zij-instromers. En samenwerking met andere branches, zoals de groenbranche."

Werkwijze Infra-Werkt

De stichting Infra-Werkt neemt kandidaten met afstand tot de arbeidsmarkt, na een basistraining van een aantal weken (met behoud van uitkering), in dienst conform de CAO Bouwnijverheid. De kandidaten worden door de gemeenten voorgedragen aan Infra-Werkt. Het dienstverband bij Infra-Werkt duurt maximaal 2 jaar. Doel is om de kandidaten te trainen, zodat ze inzetbaar zijn binnen de wegenbouw. Er wordt aandacht geschonken aan zowel het opleiden op sociaal als op technisch gebied.

➔ **Meer weten?**
Zie www.infra-werkt.nl

Karin Rog
voorzitter Infra-Werkt

'SROI kan zo simpel zijn!'

"We hebben ons gerealiseerd dat we binnen de kortste keren met een groot tekort aan technisch opgeleid personeel zitten in de bouw-, installatie-, elektro- en schildersector. Dus zijn we met maatschappelijk verantwoorde opdrachtgevers in de regio Nijmegen om de tafel gegaan om te kijken hoe we die problemen gezamenlijk bijtijds het hoofd kunnen bieden. Daaruit is het initiatief van het Stimuleringsfonds Leren/Werken ontstaan."

"We zijn gestart in Nijmegen, maar ons streven is om uiteindelijk 20 regionale Stimuleringsfondsen in het leven te roepen. Nu Nijmegen goed draait, wordt dat ook steeds gemakkelijker, want de resultaten zijn intussen duidelijk waarneembaar. In de regio Nijmegen hebben we intussen al 45 mensen op deze manier aan het werk. Jongeren, maar ook 20-plussers. En zelfs 50-plussers."

"Onze doelstelling is om landelijk 1000 leer/werkplekken in de bouw te realiseren, 400 in de schilderbranche en 600 in de installatie- en elektrosector. Per regio ongeveer 120: 75% voor jongeren in opleiding en 25% voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt."

"Nu Nijmegen een duidelijk succes is, gaat het elders ook soepeler. In de regio's Oss, Tilburg, Bergen op Zoom, Breda en Oost-Brabant zijn er al Stimuleringsfondsen gestart en ook op andere plaatsen begint de interesse te groeien. Dat de provincie Noord-Brabant nu een subsidie van 100.000 euro per regio beschikbaar heeft gesteld, geeft wel aan dat het systeem aanslaat."

"Wil je dit goed van de grond krijgen, dan moet je de ambities aan de voorkant van het traject vastleggen. Het betekent projecten selecteren met mogelijkheden om de doelgroepen ook echt kansen te bieden. Dat vertalen we in aantallen uren per project voor timmeren, metselen, schilderen en installatie- en elektrotechniek. De aannemers worden er ook op afgerekend. De uren leren werken worden in het bestek vastgelegd. Lukt het de aannemer om de kandidaten méér uren te laten meedraaien, dan krijgt hij een bonus. Lukt 't niet, dan betaalt hij via de opdrachtgever een malus. In Nijmegen zijn we nu een jaar aan de gang. En nog niemand heeft een malus hoeven betalen. En daarmee is ons doel bereikt!"

"Op deze manier is het invullen van SROI zò simpel. De eenvoud is tegelijkertijd de kracht van het Stimuleringsfonds. Als alle opdrachtgevers meedoen, zoals in Nijmegen, dan vormt de massa het succes. Alles wat we doen is ook openbaar op onze website te volgen. Alle projecten in de regio worden door ons bureau gescand. Qua haalbaarheid, maar ook in de loop van de uitvoering. En we ondervinden veel steun van zowel de opdrachtgevers als aannemers en brancheorganisaties zoals Bouwend Nederland."

Doelstellingen van het Stimuleringsfonds Leren/Werken

- Tekorten instroom technische vaklieden terugbrengen
- Ontwikkeling en kwaliteit van praktische vaardigheden verhogen
- Samenwerking tussen Maatschappelijk Verantwoorde Opdrachtgevers, opdrachtnemers en de opleidingsbedrijven bevorderen
- Ongelijkheid in opleidingskosten van technisch personeel verminderen
- Landelijk 2000 leer/werkplekken techniek per jaar genereren!

➔ **Meer weten?**
Kijk op www.stifo-lerenwerken.nl

Geert Robben
Stimuleringsfonds Leren/Werken gebouwde omgeving

Robert Paumen
Work4all! Roermond

'Nu opleiden!'

"De gemeente Roermond heeft het afgelopen jaar een pilot gehouden met het opleiden van jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt. Intussen hebben er zeven een certificaat behaald na een opleiding van 6 maanden. En ze zijn ook allemaal bij aannemers in de regio aan het werk. Reden voor ons om het project Work4all! voort te zetten. Het biedt jongeren perspectief en sluit aan bij wat de markt vraagt"

"We hebben drie redenen gedefinieerd voor dit project. In de eerste plaats de relatief hoge werkloosheid onder jongeren in de Roermondse wijk Donderberg. In de tweede plaats het dreigend tekort aan vakmanschap. En in de derde plaats heeft de gemeente Roermond een flinke openbare ruimte, waarvoor we steeds minder middelen hebben om ze te laten onderhouden. Dus laten wij de kandidaten in onze eigen openbare ruimte oefenen."

"Natuurlijk is SROI niet alleen bedoeld om de doelgroep jongeren aan het werk te krijgen. Maar met Work4all! richten we ons wel specifiek op het plaatsen van jongeren in de infra, omdat daar sprake is van veel vergrijzing binnen en weinig nieuwe aanwas bij de infra-opleidingen."

"Op grond van de resultaten van de pilot hebben we besloten om Work4all! voort te zetten. Bovendien beraden we ons op een manier om het ook duurzamer te maken. Intussen kijken ook andere gemeenten in

onze regio nieuwsgierig naar Work4all! De gemeente Maasgouw is onlangs op basis van de resultaten van Roermond met een soortgelijk project gestart. Een goede stap voor regionale samenwerking."

De gemeente Roermond wil de verantwoordelijkheid voor Social Return niet doorschuiven naar de markt. Met Work4all! doen we een handreiking richting de bouwsector. Wij hopen dat marktpartijen deze handreiking oppakken en de jongeren verder opleiden tot volwaardig vakman."

→ **Meer weten?**
Kijk op www.work-4all.com

Of mail Bouwend Nederland Regio Zuid:
d.mollet@bouwendnederland.nl

Andere voorbeelden

BinQ Leer-werkproject Klink Nijland

Klink-Nijland (INFRA leerbedrijf) en Nijland & Kroes (kennispraktijk zorg en onderwijs) bieden kwetsbare jongeren een beter toekomstperspectief op de arbeidsmarkt met het BinQ Leer-werkproject. Ze organiseren het project met medewerking van het UWV Zwolle en het Zwolse ROC Deltion College. BinQ is een bijzonder leer-werkproject voor jongeren die toekomst zien in grond-, weg- en waterbouw. Er wordt uitgegaan van talenten en mogelijkheden

van de deelnemers. Met behulp van een eigen leerroutecoach worden zij ondersteund waar nodig. Op deze manier halen zij binnen twee jaar een erkend diploma om als goed en gewild vakman aan de slag te gaan. De partners willen met BinQ een voorbeeld zijn voor leerbedrijven in andere regio's en sectoren.

PSO-certificaat Hegeman Nijverdal

PSO, Prestatieladder Socialer Ondernemen, toetst de omvang van de bijdrage aan de werkgelegenheid voor personen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie. PSO lijkt in vele opzichten op SROI. PSO is een erkenning van bedrijven die behoren tot de koplopers op het gebied van socialer ondernemen en voldoen

José Dohle

Bouwend Nederland Regio Randstad Noord

'Arrangement voor maximaal rendement'

De gemeente Amsterdam heeft samen met regiogemeenten een methode ontwikkeld voor een duurzame toepassing van Social Return, waarbij maatwerk en een projectoverstijgende invulling centraal staan: de Social Return arrangementen. Deze arrangementen vormen de kern van 'Social Return 2.0', zoals de aanpak binnen de Amsterdamse regio genoemd wordt.

In dit model wordt de Social Returnverplichting uitgedrukt in een exact bedrag gebaseerd op een percentage van de opdrachtsom. De gemeente ontvangt dit geld niet, maar vraagt de opdrachtnemer de waarde te herinvesteren op een manier die voor zowel de kandidaten (mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt), de gemeente (sociale doelstellingen, participatie van doelgroepen) als de ondernemer het hoogst mogelijke (sociaal) rendement oplevert. Een arrangement is een prima manier om de invulling van Social Return goed te laten aansluiten bij de mogelijkheden en behoeften van het bedrijfsleven. Gemeenten en hun opdrachtnemers leggen hun afspraken vast in een convenant of samenwerkingsovereenkomst. Deze maatwerkafspraken kunnen een projectoverstijgend en meerjarig karakter hebben. De invulling gaat dus verder dan alleen "invulling gedurende de opdracht en gerelateerd aan de opdracht". Ook andere partijen kunnen zich aansluiten bij zo'n convenant, zoals andere gemeenten of private partners, afhankelijk van de inhoud van het arrangement.

Door het projectoverstijgend karakter van het Social Return arrangement is het mogelijk voor opdrachtnemers om te anticiperen op de vraag naar gekwalificeerd personeel in de toekomst. Ook maakt een arrangement het mogelijk om op een alternatieve manier vorm te geven aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Een arrangement kan opgebouwd worden uit verschillende elementen. Werk, leerwerkplekken en stages, maar er is meer mogelijk. De maatschappelijke bijdrage van ondernemers gaat dan ook vaak verder dan alleen het bieden van werk en werkplekken.'

Meer weten?

Kijk op www.amsterdam.nl/socialreturn

**Of mail Bouwend Nederland Regio
Randstad Noord:**

j.dohle@bouwendnederland.nl

aan de kwalitatieve eisen met betrekking tot passend werk, integratie, functioneren & ontwikkeling en begeleiding. Hegeman Nijverdal mocht het certificaat onlangs in ontvangst nemen.

PSO meet hoeveel een bedrijf bijdraagt aan werkgelegenheid voor mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie. Het doel van de ontwikkelpartners is om via toepassing van de PSO meer mensen duurzaam aan het werk te krijgen. Daarom is de PSO ingericht als een prestatieladder met vier niveaus: een aspirant-status en trede 1, 2 en 3. Bedrijven met een PSO-erkenning dragen meer dan gemiddeld bij aan de werkgelegenheid van

kwetsbare groepen. Zij doen dat bovendien kwalitatief op een goede manier.

Stifo Oost Brabant

Het Stimuleringsfonds Leren/Werken Oost-Brabant is gestart met een project geopend door wethouder Greet Buter van de gemeente Laarbeek. Een groot project voor een kleine gemeente: de Brede School in Aarle-Rixtel. De gemeente liet in de bestekken een percentage van de bouwsom voorschrijven voor leerlingen van de opleidingsbedrijven in de bouw. Uitvoerend bouwbedrijf Kuijpers uit Heteren zorgt voor 2 volledige leerwerkplekken. De leerlingen metselen en timmeren.

Bouwend Nederland
Zilverstraat 69
Postbus 340
2700 AH Zoetermeer

t 079 3 252 252
f 079 3 252 290
e info@bouwendnederland.nl
w www.bouwendnederland.nl

februari 2015
2015 00 000

